

Jozef Haluza, významný pokračovateľ gitarovej školy Dušana Lehotského, zakladateľ a slovenskej gitaristiky v 20. storočí.

Michal Hottmar

Výučba hry na gitare na Slovensku je prepojená s výučbou gitary v dnešnej Českej republike. Na pražskom konzervatóriu sa začala výučba hry na gitare a lutne Antonínom Modrom v roku 1928. Jeho nástupcom bol Štěpán Urban, Modrov žiak, ktorý v roku 1948 nastúpil na konzervatórium ako riadny pedagóg.¹ Gitara sa ako hlavný predmet vyučovala v Bratislave koncom 60. rokov, v Žiline začiatkom 70. rokov a v Košiciach regulérne v 80. rokoch. Prvé ľudové školy umenia, kde sa začala vyučovať hra na gitare boli Žilina, Banská Bystrica, Dolný Kubín a Levice. Po roku 1970 sa začala vyučovať hra na gitare na väčšine EŠU na Slovensku. Na slovenské konzervatóriá sa dostala gitara oveľa neskôr v porovnaní s Českou republikou. V roku 1971 začal vyučovať gitaru na konzervatóriu v Bratislave Jozef Zsapka a od roku 1989 na Vysokej škole múzických umení. Na konzervatóriu v Bratislave vyučovali neskôr Alois Menšík, Vladimír Tomčányi, Ján Palkovič, Jana Mazáková, Miloš Slobodník, Martin Krajčo, Radka Krajčová (Kubrová). V Žiline sa začala gitara vyučovať v roku 1971 Dušanom Lehotským², po ňom nasledovali Ján Labant, Peter Remeník, Eva Soviarová (Kavuljaková). Na košickom konzervatóriu vyučoval v rokoch 1966-68 hru na gitare skladateľ českého pôvodu a gitarista Jan Truhlář. Od roku 1988 sa vo výučbe pokračovalo pod vedením Jozefa Haluzu, ktorý absolvoval pražskú Akadémiu umení. Jeho kolegami sa neskôr stali Peter Tomko a Atila Tverďák.³ Po absolvovaní VŠMU začala na konzervatóriu v Banskej Bystrici vyučovať hru na gitare Mária Sedláková, ktorú neskôr vystriedali Adam Marec a Jozef Vohár.⁴ Na súkromných konzervatóriách sa začala vyučovať gitara až po roku 1989. V Topoľčanoch vyučuje Jerzy Lebida, Miloš Tomašovič, Věra Vašková, Ľubica Čanigová a Karol Kompas. V Nitre pôsobí Juraj Gregorík a na Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave Vladimír Ondrejčák.

Vysoké školy zabezpečujú odborný rast gitaristov. Na umelecko-interpretáčnej úrovni to sú VŠMU, tu pôsobia Jozef Zsapka a Martin Krajčo, a na AU v Banskej Bystrici od 1997 pôsobia Ján Labant a Adam Marec. Pedagogickú interpretáciu zabezpečujú UKF v Nitre - Karol Kompas, UPJŠ v Prešove - Valér Futej, na Katedre hudby Žilinskej univerzity v Žiline⁵ - Denisa Benčová a UPJŠ v Košiciach - Jozef Haluza.⁶

Práve poslednému spomínanému pedagógovi venujeme predkladaný príspevok, no skôr ako sa dostaneme k samotnému Jozefovi Haluzovi, považujeme za potrebné sa zmieniť o jeho pedagógovi, profesorovi Dušanovi Lehotskom, ako naznačujú intencie názvu príspevku.

---

¹ KOMPAS, Karol. 2010. *Osobnosti gitarovej hudby na Slovensku In Aktuální trendy hudební psychologie, hudební pedagogiky a didaktiky hudební výchovy*. Ostrava : Katedra hudební výchovy PdF OU v Ostravě, 2010. s. s. 139. ISSN 1802-6540.

² HOTTMAR, Michal. 2015. *Osobnosť pedagóga Dušana Lehotského v kontexte slovenskej gitaristiky*. Bratislava : SMA & SNM-HM, 2015 , s. 141.

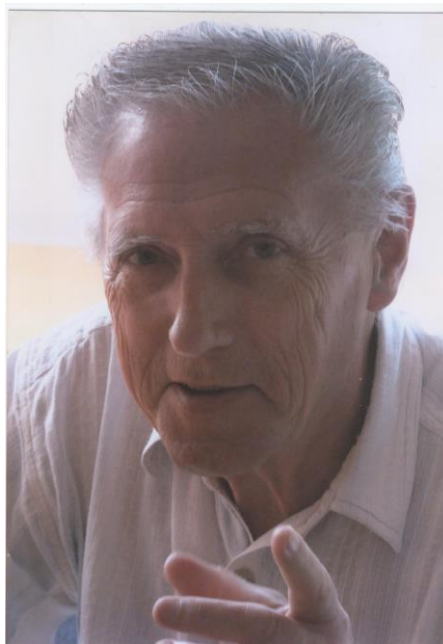
³ KOMPAS, Karol. 2010. *Osobnosti gitarovej hudby na Slovensku In: Aktuální trendy hudební psychologie, hudební pedagogiky a didaktiky hudební výchovy*. Ostrava : Katedra hudební výchovy PdF OU v Ostravě, 2010. s. 139.

⁴ Tamže

⁵ Katedra hudby ukončila svoju činnosť 19. septembra 2019.

⁶ T KOMPAS, Karol. 2010. *Osobnosti gitarovej hudby na Slovensku In: Aktuální trendy hudební psychologie, hudební pedagogiky a didaktiky hudební výchovy*. Ostrava : Katedra hudební výchovy PdF OU v Ostravě, 2010. s. 139.

Dušan Lehotský sa narodil 16. 12. 1935 v Žiline, svoje detstvo prežil v Závodí,⁷ kde sa narodili aj jeho dvaja bratia Anton (*1939) a Jozef (*1946). Prvé štúdiá absolvoval na Ľudovej škole v Závodí a po 4. ročníku pokračoval v štúdiách na Gymnázium v Žiline. Na základe školskej reformy prechádza po dvoch rokoch na strednú školu v Závodí. V roku 1951 sa vracia opäť na gymnázium, kde v roku 1953 zmaturoval. Hudobné začiatky Dušana Lehotského sú spojené s detskou dychovou hudbou Saleziánskeho ústavu, kde hral na lesný roh. Po násilnom vyst'ahovaní saleziánov vtedajším režimom začal vtedy ako 15-ročný študovať spolu so svojim bratom Antonom hru na husliach na Hudobnej škole v Žiline.⁸ Po troch rokoch štúdia hry na husle v triede Miloša Mikurdu a Imricha Bitta, a maturite, začal študovať hru na husliach na Vyššej hudobnej škole v Žiline. V roku 1953 mala uvedená škola ešte malý počet žiakov a pedagógov, nakoľko existovala ešte len dva roky. Hru na husle študoval u Ferka Špániho, mladého husľového virtuóza, ktorý bol „odchovancom“ zakladateľa hudobného školstva v Žiline, Ladislava Árvaya. Po predčasnej smrti Ferka Špániho⁹ pokračoval Dušan Lehotský v štúdiu hry na husle spolu s ďalšími tromi spolužiakmi u prof. Jána Chvaš'ulu až do maturity a absolventského koncertu.¹⁰ Dušan Lehotský absolvoval štúdium husľovým koncertom g mol od Maxa Brucha. Po štúdiách na Vyššej hudobnej škole nastúpil 1. septembra 1958 na miesto učiteľa husľovej hry v Kysuckom Novom Meste a Považskej Bystrici. Po absolvovaní povinnej armádnej služby nastúpil v roku 1960 ako učiteľ v ĽŠU v Žiline a ĽŠU v Kysuckom Novom Meste, a zároveň spolupracoval ako huslista a violista v divadle Petra Jilemnického v Žiline.¹¹ Dušan Lehotský pôsobil ako huslista v Orchestri mesta Žilina a Kúpeľnom orchestri v Trenčianskych Tepliciach. Okrem hry na husle a violu dirigoval školský orchester žiakov ĽŠU.¹²

Obrázek 1 Prof. Dušan Lehotský

---

⁷ Dnes časť mesta Žilina

⁸ LEHOTSÝ, Andrej - LEHOTSÝ Dušan. 2003. *Tridsaťdva rokov gitary v Žiline*. 2003. [rukopis], s. 4.

⁹ Špáni bol v to čase študentom JAMU v Brne a súčasne študoval vo Viedni u významného rakúskeho huslistu a pedagóga Wolfganga Schneiderhana. Špáni zomrel vo veku 24 rokov. In LEHOTSÝ, Andrej - LEHOTSÝ Dušan. 2003. *Tridsaťdva rokov gitary v Žiline ...* s. 4

¹⁰ Spolužiaci Dušana Lehotského boli M. Mikurda, B. Míndek a E. Chládecký. V ročníku s ním študoval aj slovenský skladateľ Tadeáš Salva.

¹¹ Účinkoval v hrách Soročinský jarmok, Talizman, Divotvorný klobúk, Hájniková žena, Ženský zákon a pod.

¹² LEHOTSÝ, Andrej - LEHOTSÝ Dušan. *Tridsaťdva rokov gitary v Žiline ...* s. 5

V 60. rokoch sa dostáva popularita hry na gitaru na Slovensku do popredia, ale v tejto dobe ešte chýbajú kvalifikovaní pedagógovia hry na gitaru. Dušan Lehotský začína v hre na gitaru spočiatku ako autodidakt a postupne začína vyučovať hru na gitare niekoľko žiakov. V roku 1965 začal súkromne študovať hru na gitare u prof. Rudolfa Gottharda v Ostrave. Od roku 1966, po úspešnom absolvovaní prijímacích skúšok, sa stal poslucháčom Konzervatória v Ostrave v hre na gitare u prof. Gottharda. Štúdium absolvoval externou formou nakoľko pôsobil ako pedagóg na už spomínaných LŠU. Konzervatórium ukončil maturitou a po kontrahovaní 5. a 6. ročníka absolventským koncertom pod vedením prof. Alexandra Dědinu, nakoľko prof. Gotthard zomrel. Od roku 1971 začal pôsobiť na Konzervatóriu v Žiline najskôr ako externý pedagóg. Od roku 1973 ako stály pedagóg hry na gitare a odchádza z postu pedagóga LŠU Ladislava Árvaya v Žiline. Na Konzervatóriu v Žiline pôsobil až do roku 2003, kedy odchádza na dôchodok. Profesor Dušan Lehotský bol zakladateľ slovenskej gitaristiky, bol členom porôt domácich aj medzinárodných gitarových súťaží, významným dielom sa zaslúžil o vznik a rozvoj slovenského gitarového umenia, výučby hry na gitare. Zomrel v Žiline 17. mája 2017. Spomedzi mnohých absolventov vyberáme Jána Labanta, Igora Herzoga, Jozefa Haluzu, Miloša Slobodníka, Adama Marca.

Obrázok 2 Jozef Haluza, viedenský recitál

Jozef Haluza pôsobí v súčasnosti na Konzervatóriu v Košiciach, kde vyučuje hru na gitare, hru z listu, komornú hru, interpretačný seminár, dejiny gitary a metodiku hry na gitare. V roku 1988 sa stal prvým interným pedagógom hry na gitare na tejto škole. V rokoch 1999-2006 externe pôsobil na Katedre hudby Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove a v súčasnosti vyučuje aj na ZUŠ Márie Hemerkovej v Košiciach. Hru na gitare študoval v ZUŠ v Novej Dubnici v triede Viery Kučmínovej a Jozefa Gregora, na Konzervatóriu v Žiline v triede profesora Dušana Lehotského a na AMU Praha v triede

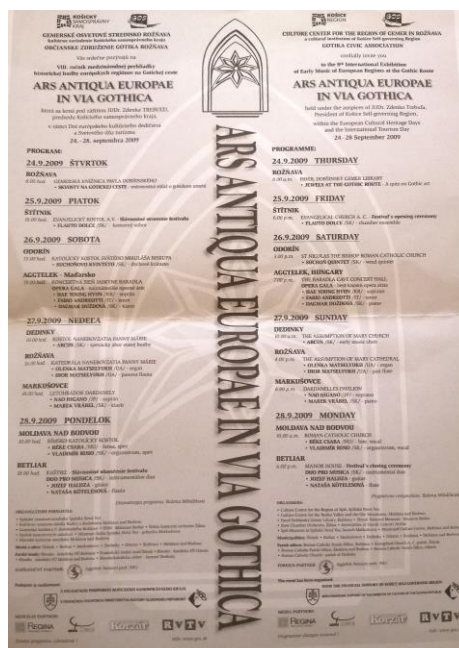
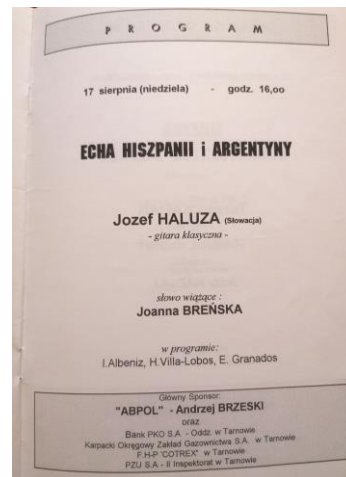
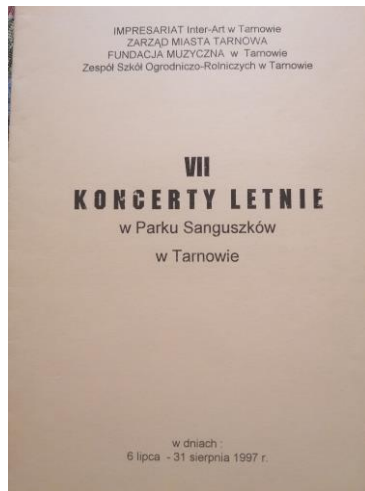
koncertného gitaristu doc. Milana Zelenku. Počas štúdia na konzervatóriu získal 2. cenu na Súťaži slovenských konzervatórií v Bratislave, kde bol predsedom poroty profesor z AMU Praha Štěpán Rak, u ktorého neskôr študoval predmety Dejiny a literatúra nástroja počas vysokoškolského štúdia. V rokoch 1990-1994 bol spoluorganizátorom Medzinárodného gitarového festivalu „Gitarra v kaštieli“ v obci Budimír a v roku 2006 Medzinárodného festivalu „Gitarra v galérii“ vo Východoslovenskej galérii v Košiciach. Jozef Haluza sa venuje koncertnej činnosti ako sólový hráč aj ako člen komorných zoskupení. V 90. rokoch pôsobil v komorných telesách ako: *Trio Nova Casovia*, v obsadení husle, akordeón, gitara, ďalej v súbore *Capella Pro Musica* v produkcii vianočných koncertov v kaštieli v Budimíre a nepretržite v duete *Duo Pro Musica* s flautistkou Natašou Kötelesovou. Jozef Haluza nahral dve CD snímky. Prvá nahrávka obsahovala repertoár, podľa ktorého nesie aj pomenovanie *Renesančná a baroková hudba*. Druhé profilové CD je pomenované *Perly z juhu*. Pre Slovenský rozhlas nahral prierez kmeňového repertoáru lutnovej a gitarovej hudby od renesancie až po autorov 21. storočia. Jozef Haluza príležitostne upravil, nahrával i naspieval skladby a piesne pre rozhlas a televíziu. Medzi mnohými spomeňme dokument o histórii Kežmarského hradu, taktiež dokument o Leonardovi Stöckelovi, významnej osobnosti slovenskej histórie 16. storočia.¹³ Haluza bol pozvaný aj na účinkovanie a nahrávanie v Štátnom Divadle Janka Borodáča Košice, Divadle Romathan a v Štátnej filharmónii Košice, kde pôsobil v muzikáloch *Fidlikanti na streche*, *Oliver*, *Katarína z Höllbronu*, *Cigáni idú do neba*, v operách *Fallstaf*, *Otello* od G. Verdiho, *Don Giovanni* od W. A. Mozarta a v hudobno-literárnych programoch. Jozef Haluza je aktívny aj lektorsky, je často pozývaný na metodické kurzy hry na gitare, pôsobí tiež v porotách domácich a medzinárodných súťaží. Ako pedagóg sa snaží vo vyučovacom procese využívať dnes už „klasickú“ inštruktívnu literatúru, metódiku E. Pujola, A. Segoviu, J. Cardosu, A. Carlevara a iných významných svetových gitaristov a pedagógov hry na gitare. K jeho najúspešnejším žiakom na Konzervatóriu Košice, ktorí pôsobia na umeleckých školách a interpretačných pódii doma i v zahraničí patria: Peter Tomko, Ľubomír Kopkáš, Michal Hoza, Marek Suchoža, Peter Jendrichovský, Peter a Pavol Jakabovci, Erik Witz, Zuzana Balážová, Daniela Barňáková, Lucia Sotáková, Iveta Susová, Adriana Kubrická, Atila Tverďák, Dana Kočíková, Marek Belančat, Dušan Timko, Peter Bič, Viktória Marková, Timotej Závacký, Amade - Pál Baláž, Augustín Mušuta. K ďalším študentom študujúcim mimoriadnou formou štúdia patrili: Peter Dubivský, Juraj Begala, Marcel Petický, Ľubomír Glovacký, Peter Soos, Peter Uher, Patrik Adam, Ondrej Kozák, Ľubomír Chládek, Edita Lorková, Marián Mikolaj a ďalší. Na súťažiach sa najvýraznejšie umiestnila gitaristka Anna Mária Veres zo ZUŠ Márie Hemerkovej (Košice), získala druhú cenu na súťaži Praguitarra Praha, 2 × Čestné uznanie na súťaži Junior talent Brno, finalista Talent Európy Bratislava. Popredné miesta na celoslovenských gitarových súťažiach v mestách: Bratislava, Dolný Kubín, Bojnice, Giraltovce. Strieborné pásmo v komornom obsadení Duo Vega, Simona Gibalová zo ZUŠ Márie Hemerkovej (Košice). Posledné ocenenia na medzinárodných a celoslovenských súťažiach Brno, Bratislava 2 × cena riaditeľky Prehliadky mladých gitaristov, Smižany 1. cena na celoslovenskej gitarovej súťaži. Na súťažiach slovenských konzervatórií boli v priebehu doterajšej Haluzovej pedagogickej praxe ocenení: Zuzana Balážová, Atila Tverďák, Peter a Pavol Jakabovci, Michal Hoza, Ľubomír Kopkáš, Timotej Závacký, Peter Tomko. Medzi výrazné interpretačné osobnosti sa vyprofilovali. Peter Tomko, Ľubomír Kopkáš, Timotej Závacký, Patrik Adam a Amade Pál Baláž. V súčasnom spoločenskom živote sú známe osobnosti v pop-rockovom a jazzovom žánri: Dušan Timko a Pavol Jakab (No Name), Peter Bič (Peter Bič Project), Peter Uher (jazzový interpret), Peter Tomko -

---

¹³ HOTTMAR, MICHAL.2018. *Lutnová hudba na území dnešného Slovenska v 16.-18. storočí*. Bratislava : Katedra muzikológie FF UK, s. 34.

multiinstrumentalista viacerých koncertných formácií a Patrik Adam v multižánrovej orientácii.

Jozef Haluza bol, a je okrem pedagogickej činnosti, aj aktívnym interpretom gitarovej hudby čo dokazujú mnohé koncertné vystúpenia. Patria k nim recitály barokovej hudby v Poprade, Košiciach, Prešove, Levoči, Zvolene na zámku, kostole, Dudinciach, Senohrade, v Novej Dubnici, gitarové recitály vo Viedni v Rakúsku. Jozef Haluza sa deväť rokov pravidelne umelecky zúčastňoval na Hudobnom lete a slávnostiach v Poľsku, predovšetkým v Tarnowie, Denbnie, Bielsku Białą, na Morave v Buchlove a ďalších mestách.¹⁴

Obrázek 3 Koncertná činnosť

¹⁴ Osobná korespondencia autora príspevku s J. Haluzom

Zoznam literatúry

HOTTMAR, Michal. 2018. *Lutnová hudba na území dnešního Slovenska v 16.-18. storočí*. Bratislava : Katedra muzikológie FF UK, 2018, s. 200 ISBN 978-80-8127-262-2

HOTTMAR Michal. 2017. Ján Labant, pokračovateľ žilinskej gitarovej školy. In: *Malé osobnosti veľkých dejín – veľké osobnosti malých dejín*. Príspevky k hudobnej regionalistike III. Bratislava : SMA a SNM-HM Bratislava 2017, s. 314-332.

HOTTMAR, Michal. 2015. Osobnosť pedagóga Dušana Lehotského v kontexte slovenskej gitaristiky. Bratislava : SMA & SNM-HM, 2015 , s. 141.

HOTTMAR, Michal. Osobná korešpondencia autora príspevku s Jozefom Haluzom.

KOMPAS, Karol. 2010. Osobnosti gitarovej hudby na Slovensku. In: *Aktuální trendy hudební psychologie, hudební pedagogiky a didaktiky hudební výchovy*. Ostrava : Katedra hudební výchovy PdF OU v Ostravě, 2010. s. 139. ISSN 1802-6540.

LEHOTSKÝ, Andrej – LEHOTSKÝ, Dušan. 2003. *Tridsaťdva rokov gitary v Žiline*. (Rukopis)

Jozef Haluza, významný pokračovateľ gitarovej školy Dušana Lehotského, zakladateľ a slovenskej gitaristiky v 20. storočí.

Súhrn

O založenie a rozvinutie gitarovej hry na Slovensku v 20. storočí sa významnou mierou zaslúžil profesor Dušan Lehotský, ktorý vyučoval hru na gitare na konzervatóriu v Žiline ako prvý na Slovensku vôbec. Počas svojej kariéry vychoval postupne mnohých vynikajúcich umelcov a pedagógov. Medzi jeho prvých žiakov patrili popri Jánovi Labantovi a Jurajovi Herzogovi aj slovenský gitarista a pedagóg Jozef Haluza, toho času pedagóg hry na gitare na konzervatóriu v Košiciach. Príspevok priniesol informácie o jeho doterajšej bohatej umelecko-pedagogickej činnosti s ohľadom na jeho pôsobenie na východnom Slovensku. Súčasťou príspevku je sumarizácia výsledkov jeho študentov a Haluzovej umeleckej činnosti. Príspevok je venovaný pamiatke profesora Dušana Lehotského.

Jozef Haluza, an important successor of Dušan Lehotský guitar school, the founder of Slovak guitar playing in the 20th century.

Summary

Professor Dušan Lehotský, who taught guitar at the conservatory in Žilina, was the first in Slovakia to significantly contribute to the establishment and development of guitar playing in Slovakia in the 20th century. During his career, he gradually educated many excellent artists and teachers. Among his first students was, in addition to Ján Labant and Juraj Herzog, the Slovak guitarist and teacher Jozef Haluza, at that time a teacher of guitar at the conservatory

in Košice. The article brought information about his rich artistic and pedagogical activities so far with regard to his work in eastern Slovakia. Part of the contribution is a summary of the results of his students and Haluz's artistic activity. The article is dedicated to the memory of Professor Dušan Lehotský.